

TÉMATA/ SEMINÁŘ ZE SOCIÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE MŠ **podzim 2017**

1. **Socializace** – etapy, charakteristika struktury a dynamiky procesu socializace, produkty socializace, kritéria efektivity socializačního procesu (postoj, chování, sociální role, definice, vývoj a změna postojů, měření postojů, postoj a chování). Socializace dítěte v MŠ.
2. **Sociální učení** – sociální posilování, imitace, identifikace, využití v práci učitele, sociální adaptace, adaptace dítěte na prostředí MŠ. Adaptace, adjustace, maladaptace.
3. **Percepční dovednosti učitele** – sociální percepce, vnímání druhého člověka, sebepercepce, chyby v percepci (Pygmalion efekt, Golem efekt), praktické využití v práci učitele, sebereflexe, poznávání druhých. Chyby v percepci učitele MŠ.
4. **Analýza sociální interakce** – východisko práce učitele MŠ. Základní formy součinnosti (koexistence, koordinace, kooperace) a mezilidských vztahů (rivalita, soutěžení, reciprocita), konflikt a spolupráce, interakce s druhými (sociální facilitace, konformita, poslušnost, vůdcovství), praktická cvičení kooperace, spolupráce. Aplikace na práci v MŠ.
5. **Komunikace** – obsahová a formální analýza, typy komunikace, efektivní komunikace, nenásilná komunikace, možnosti kultivace komunikačních dovedností (praktická cvičení schopnosti komunikovat), komunikační dovednosti, neverbální komunikace, dorozumívání mezi lidmi, zpětná vazba. Komunikační dovednosti učitelky MŠ.
6. **Psychologie skupiny** se zaměřením na specifika struktury a dynamiky dyád a malých skupinek dětí, interakce předškolních dětí. Práce se skupinou dětí v MŠ. Klasifikace skupin, skupinové normy a role. Interakce učitel dítě. Interakční styl učitele.
7. **Rodina jako sociální skupina**, specifika a rizika výchovy v rodině. Styly výchovy v rodině.
8. **Psychologie učení**. Zákony učení, druhy učení, učení a kognitivní rozvoj u dětí (Piaget, Vygotský, Bruner). Sociální učení, využití v MŠ, specifika učení u dětí předškolního věku.
9. **Psychologie výchovy**. Psychologická podstata a pojetí výchovy, podmínky, cíl a prostředky výchovy. Výchovné aspekty předškolního dítěte. Partnerský versus mocenský přístup, respektování dítěte, vytvoření pozitivního klimatu ve školní v mateřské škole.
10. **Dítě s problémem v MŠ**. Poruchy chování, ADD/ADHD (LMD) maladaptace ve školním prostředí, příčiny, prevence. Projevy hyperaktivity a poruchy pozornosti předškolního dítěte. Přístup učitele, možnosti ovlivnění. (Michalová, Z. Předškolák s problémovým chováním. Praha: Portál, 2012)
11. **Osobnost učitele**. Požadavky na osobnost učitele MŠ, specifika role učitelky mateřské školy, učitelský stres, metody zvládnání stresu, burn-out. Psychohygienu učitele MŠ předcházení stresu u učitele, relaxace, práce s dechem, sociální opora. (Mertin, V., Gillernová, I. (eds.) Psychologie pro učitelky mateřské školky. Praha: Portál, 2003)
12. **Specifické poruchy učení**. Projevy, příčiny a druhy SPU. Projevy v předškolním věku, deficity v dílčích funkcích, diagnostika v předškolním věku. Předcházení poruchám učení v předškolním věku, soubor cvičení

pro děti předškolního věku. (Sindelarová, B. Předcházíme poruchám učení. Praha: Portál, 2007., Zelinková, o., Dyslexie v předškolním věku? Praha: Portál, 2012)

13. **Výchovné problémy předškolních dětí.** Projevy, příčiny, přístup dospělých. (Mertin, V. Výchovné maličkosti. Průvodce výchovou do 12 let. Praha: Portál, 2011, Michalová. Z. Předškolák s problémovým chováním. Praha: Portál, 2012)
14. **Mravní vědomí, morální usuzování, morální vývoj.** (Piaget, Kohlberg, Gilliganová). Mravní vědomí u dítěte v předškolním věku. Morální dilemata. (Piaget, Inhelderová (2001). Psychologie dítěte. Portál; Čáp, Mareš (2001), Psychologie pro učitele. Portál, 2001.)
15. **Inteligence.** Vymezení, teorie vícečetné inteligence, druhy inteligence (H. Gardner), emoční inteligence (D. Golemann). Poruchy intelektových funkcí.
16. **Kreativita,** fáze tvořivého procesu. Podpora a rozvoj tvořivosti v MŠ.
17. **Agresivita a šikana v předškolním věku.** Chování dětí v MŠ, základní sociální potřeby dítěte, šikana v MŠ.

18. Volné téma

Literatura:

1. **ŘEZÁČ, J. Sociální psychologie.** Brno: Paido, 1998.
2. **MERTIN, V., GILLERNOVÁ, I. (eds.) Psychologie pro učitelky mateřské školy.** Praha: Portál, 2003.
3. **MATĚJČEK, Z. Co, kdy a jak ve výchově dětí.** Praha: Portál, 2007.
4. **ČÁP, J. Psychologie výchovy a vyučování.** Praha: Portál, 2007.
5. **MERTIN, V. Výchovné maličkosti. Průvodce výchovou do 12 let.** Praha: Portál, 2011.
6. ČÁP, J., MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2001.
7. MAREŠ, J. *Pedagogická psychologie.* Praha: Portál, 2015
8. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Aplikovaná sociální psychologie I.* Praha: Portál, 1998.
9. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Aplikovaná sociální psychologie II.* Praha: Grada 2001.
10. KOMÁRKOVÁ, R., SLAMĚNÍK, I., VÝROST, J. *Aplikovaná sociální psychologie III.* Praha: Grada, 2001.
11. HERMOCHOVÁ, S. *Hry pro život.* Praha: Portál, 1998.
12. KARNSOVÁ, M. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem.* Praha: Portál, 1995.
13. PETTY, G. *Moderní vyučování.* Praha: Portál, 1996.
14. HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie.* Praha: Portál, 1998.
15. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie.* Praha: Akademia, 1999
16. MICHALOVÁ, Z. *Předškolák s problémovým chováním.* Praha: Portál, 2012.
17. Zelinková O. *Dyslexie v předškolním věku?* Praha: Portál, 2012.
18. Bytešníková, I. *Komunikace v MŠ.* Praha: Portál, 2014.
19. Sindelarová, B. *Předcházíme poruchám učení.* Praha: Portál, 2007.
20. Svoboda. J. Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku. Praha: Potrál, 2014.
21. Kolář. M. Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Potrál, 2010
22. Rosenberg. M.B. Nenásilná komunikace. Praha: Potrál, 2016.